Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma

Ympäristöneuvos Magnus Cederlöf

Liikenne- ja viestintävaliokunnan kuuleminen 7.9.2022

Ilmastopolitiikan sektorit ja suunnitelmat

EU VÄH.
-55 %

EU:n päästökauppa
(ETS)

Taakanjako
(ESR)

Maankäyttö
(LULUCF)

HIILINEUTRAALI
SUOMI 2035

Ilmasto-
ja energiastrategia

Keskipitkän aikavälin
ilmastosuunnitelma
(KAISU)

Maankäyttösektorin
ilmastosuunnitelma

Suomen KHK-päästöt

- Suomen kokonaispäästöt vuonna 2021 olivat 47,7 Mt CO2 ekv.
- Vuoteen 2005 verrattuna päästökauppasektorin päästöt ovat vähentyneet n. 13 Mt Mt CO2 ekv. eli n. 40 %.
- Samanaikaisesti taakanjakosektorin päästöt ovat vähentyneet n. 7 Mt CO2 ekv. eli n. 20 %. Taakanjakosektorin päästöt 2021 olivat 27,2 Mt pikaennakon mukaan.
- Taakanjakosektorin osuus kokonaispäästöistä oli 57 % vuonna 2021.

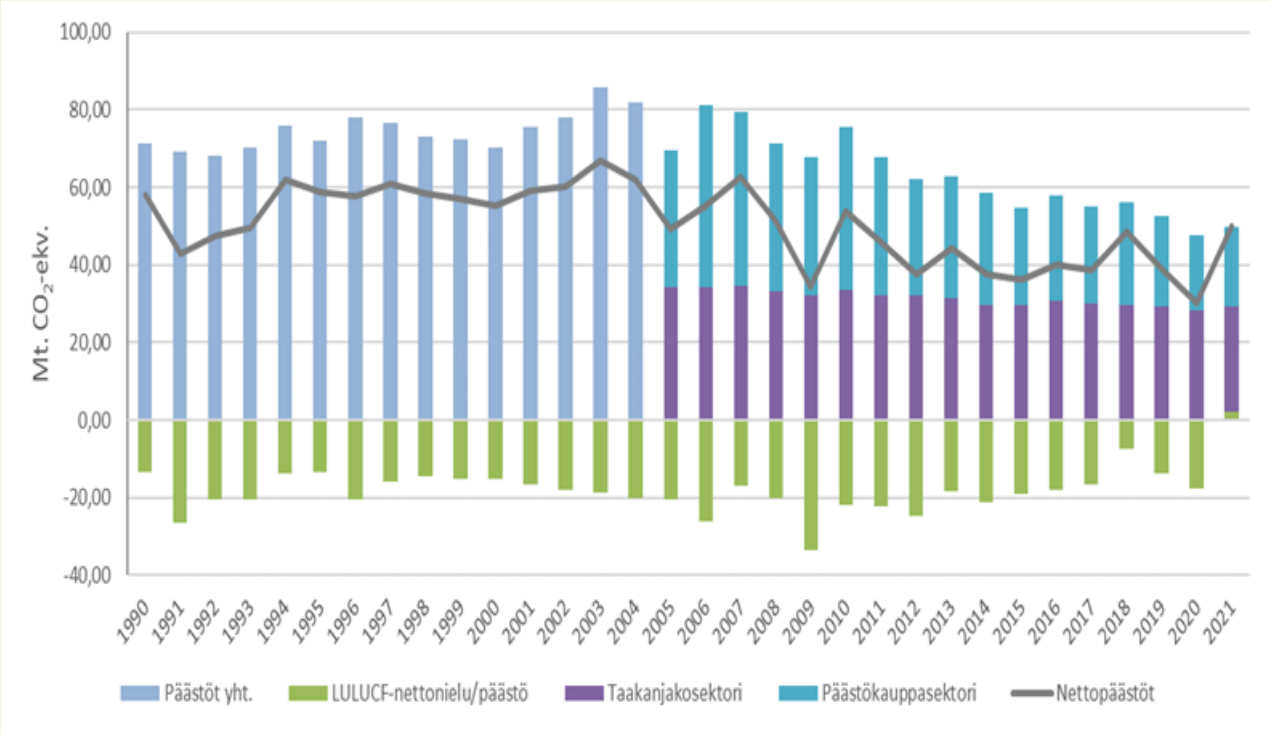

Taakanjakosektori

- Kotimaan tie-, vesi- ja raideliikenne
- Maatalous*
- Rakennusten erillislämmitys
- Työkoneet
- Jätteiden käsittely
- Yhdyskuntajätteen poltto
- F-kaasut
- Päästökaupan ulkopuolinen kaukolämmön tuotanto
- Päästökaupan ulkopuolinen teollisuus
- Muu erittelemätön energiankäyttö, kalastusalukset, liuottimien käyttö

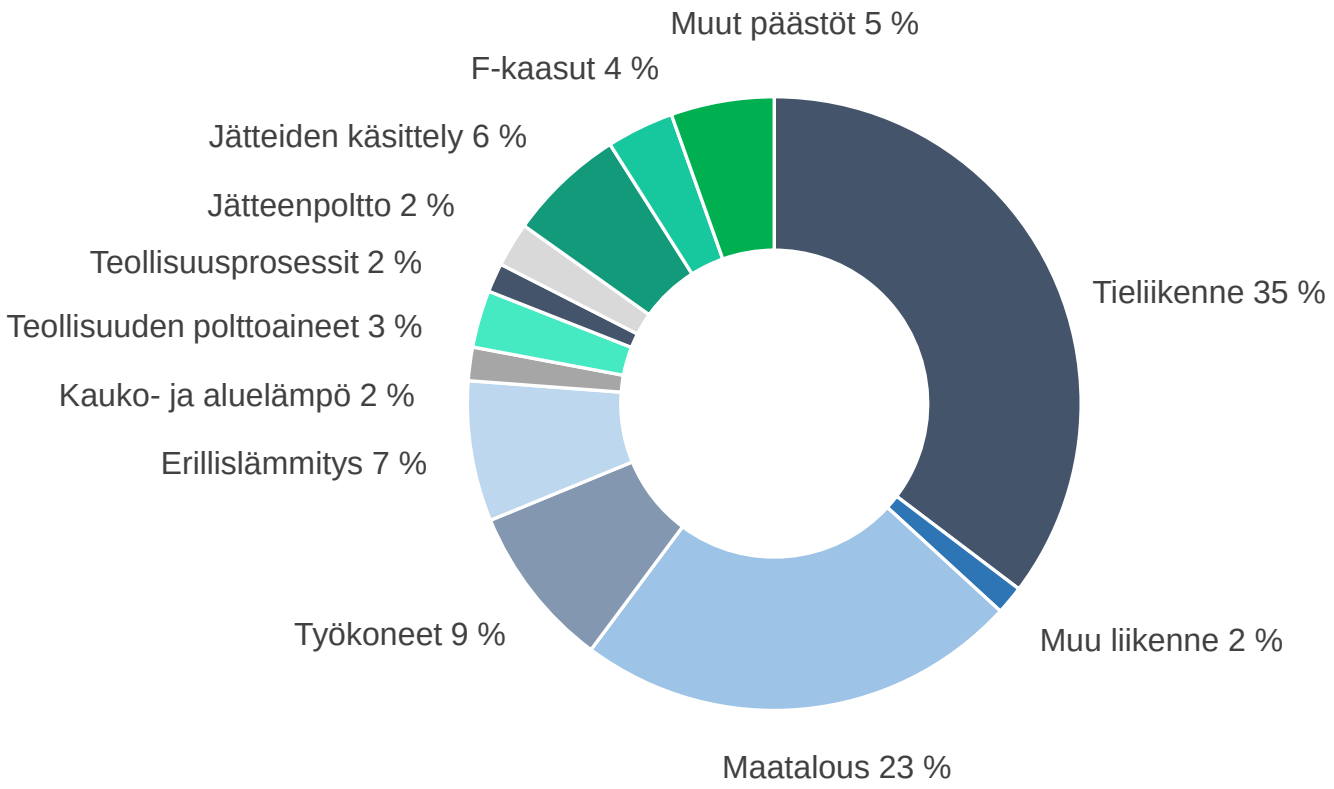

*Maatalouden CH_4- ja N_2O-päästöt sekä kalkituksen ja urean levityksen CO_2-päästöt. Ei sisällä maankäyttösektorilla raportoitavia viljelysmaan ja ruohikkoalueiden CO_2-päästöjä.

Taakanjakosektorin päästökehitys

- Suomen päästövähennysvelvoite -16 % 2005-2020; päästökiintiöt.
- Kiintiön ylityksiä voi kompensoida muina vuosina saavutetuilla alituksilla.
- 2020 päästötietojen perusteella Suomi on täyttämässä velvoitteen.
- Kumulatiivinen ylijäämä koko kaudelta on 0,8 Mt

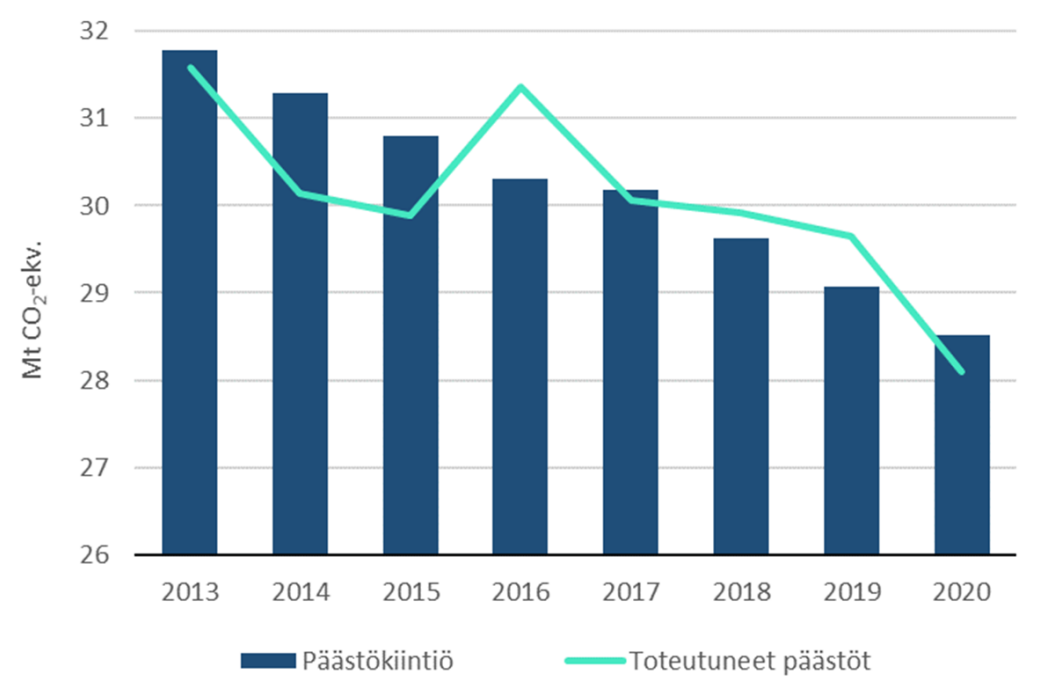

Kaisu 2:n lähtökohdat ja eteneminen

- Suunnitelman laatiminen perustuu ilmastolakiin
- Valmistelutyö alkoi vuonna 2020 virkamiestyöryhmän tukemana
- Valmistelutyö eteni rinnakkain uuden ilmasto- ja energiastrategian laatimisen kanssa
- Tietopohjana on ollut mm. Hiisi-hanke Vtt:n johdolla
- Suunnitelmaluonnos valmistui syksyllä 2021 ja oli sen jälkeen lausunnolla
- Lausuntopalautteen ja tutkimuslaitosten arviointien perusteella suunnitelmaa vahvistettiin alkuvuodesta 2022
- Poliittinen sopu suunnitelman sisällöstä saavutettiin maaliskuussa 2022

Kaisu 2:n 2030 tavoitteen määrittely

- Komission ehdotus taakanjakoasetuksen muuttamisesta: Suomen uusi päästövähennysvelvoite -50 %.
- Päästöjen tulisi olla 17,2 Mt CO_2-ekv. vuonna 2030.
- Nykytoimilla päästään tasolle 22,8 Mt → vähennystarve 5,6 Mt.
- Velvoitteen täyttämiseksi voidaan EU-lainsäädännön perusteella käyttää joustoja muilta sektoreilta.
- Vuoden 2035 osalta on oletettu että taakanjakosektorin päästöjä vähennetään tasolle 14,5 Mt
- Ilmastosuunnitelman valmistelun lähtökohtana on ollut päästöjen vähentäminen vähintään 5,6 Mt:lla vuoteen 2030 mennessä ja tämän jälkeen vuoteen 2035 mennessä edelleen 2,8 Mt:lla HIISI-hankkeessa arvioidulle tasolle.

Taakanjakosektorin 2030 ja 2035 päästökehitys

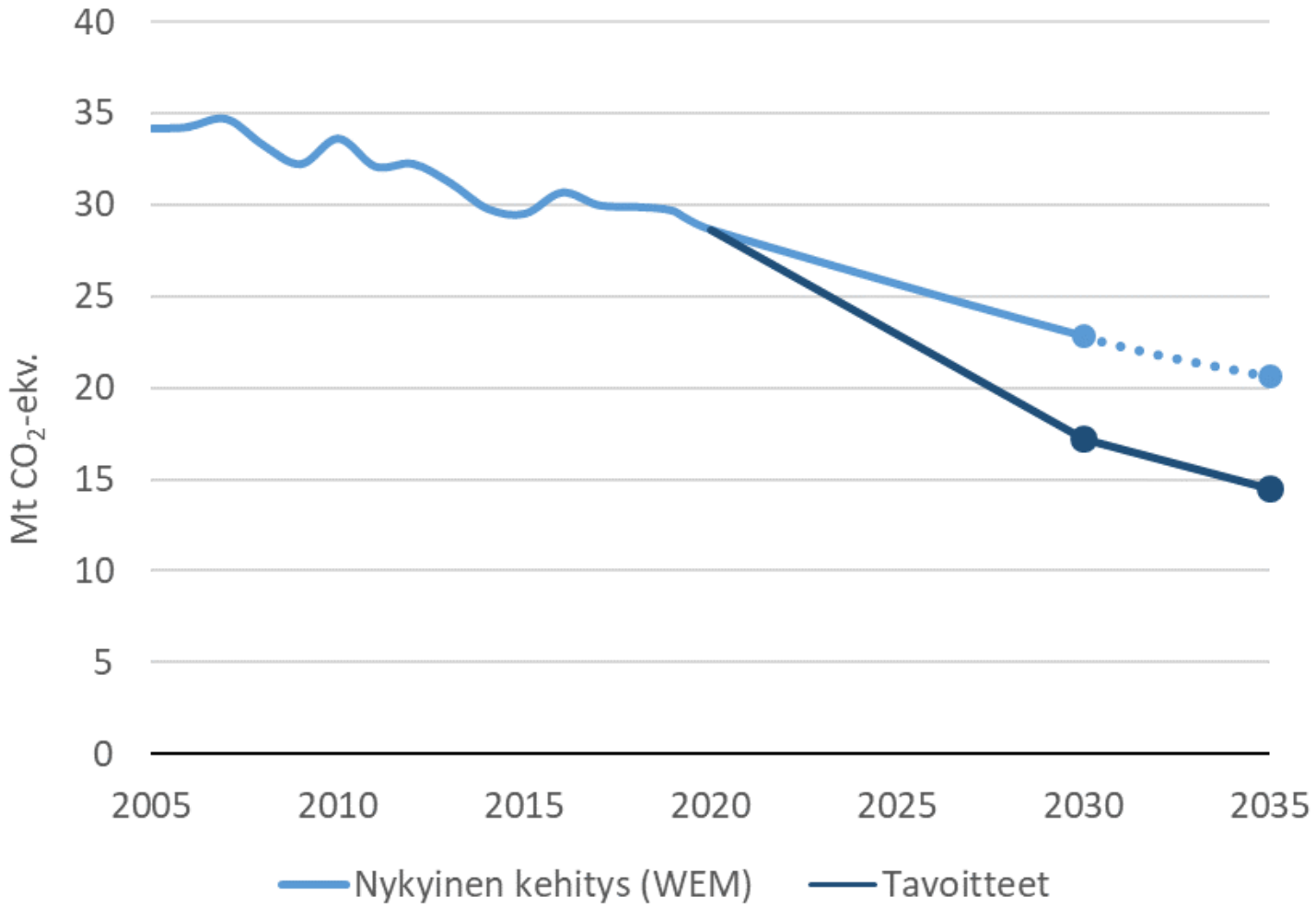

Päästövähennystoimien kokonaisuus

- Sektorikohtaiset päästövähennykset sekä sektorirajat ylittävät, kulutukseen ja kuntien ilmastotyöhön liittyvät toimet muodostavat ilmastosuunnitelman **toimenpideohjelman.**
- 2030 tavoitteen saavuttamiseksi hyödynnetään myös joustoja, joita vastaavat kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset on saavutettava päästökauppa- ja maankäyttösektoreilla.
- Sektorikohtaiset päästövähennystoimet linjattiin yleisellä tasolla syksyn 2021 budjettiriihessä.
- Toimenpideohjelma sisältää myös arviot komission ehdottaman liikenteen ja rakennusten uuden päästökauppajärjestelmän tuottamista päästövähennyksistä.
- Toimenpideohjelman kokonaisuus sisältää vahvistuksen jälkeen päästövähennyksiä 5,7 Mt:n edestä

Kaisu 2:n vahvistaminen keväällä 2022

- Suunnitelman viimeistelyn yhteydessä päästövähennyksiä vahvistettiin 0,2 Mt:n edestä. Vahvistus perustuu ensisijaisesti maataloussektorin toimiin.
- Maankäyttösektorin jouston (0,45 Mt) käytön mahdollisuutta on tarkoitus vahvistaa Misu-ohjelman avulla.
- Poikkisektoraalisten toimien (kulutus, kunnat) päästövähennys varmistetaan mm. ilmastolakiin sisällytettävän velvoitteen avulla.

Kaisun päästö-vähennysten jakautuminen sektoreittain

	2030	2035
Liikenne	1,3	0,9
Maatalous	0,6	0,1
Rakennusten erillislämmitys	0,7	
Työkoneet	0,5	
Jätteiden käsittely	0,1	
F-kaasut	0,3	0,1
Teollisuus ja muut päästöt	0,7	0,1
Kuntien toimet	0,2	0,1
Kuluttajien toimet	0,2	0,1
One-off jousto	0,7	
LULUCF-jousto	0,4	
WEM 2030-2035		1,4
Yhteensä	**5,7**	**2,8**

Liikennesektorin päästökehitys

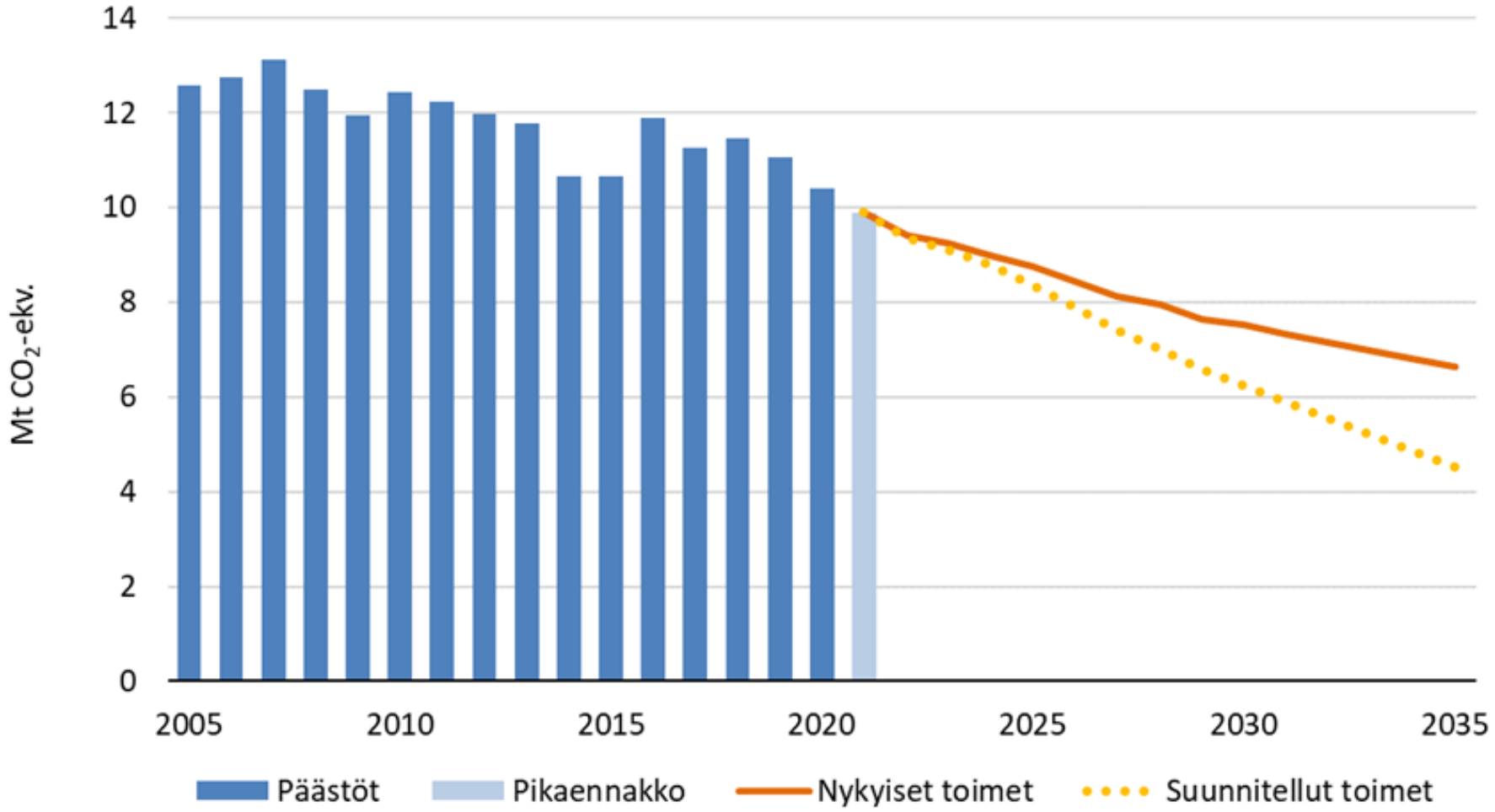

Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen valmistelun aikana

- Kaisun valmistelun lähtökohtana on ollut avoimuus ja laaja kansalaisten kuuleminen.
  - Tavoitteena on ollut tuottaa tietoa ja kehittää ratkaisuja mahdollisimman oikeudenmukaisen ja vaikuttavan ilmastopolitiikan valmistelun tueksi.
- Sidosryhmät ovat saaneet tietoa työn etenemisestä valmistelutyön aikana.
- Eri osapuolien näkemyksiä kerättiin kevään 2021 aikana
  - Saamelaiskäräjien neuvottelutilaisuus, satunnaisotannalla muodostettu kansalaisraati, ilmastopolitiikan pyöreä pöytä sekä oikeudenmukaisuutta ja yhdenvertaisuutta koskevat tilaisuudet.
- Kansalaisille suunnattu verkkokysely keräsi 18 000 vastausta alkuvuodesta 2021.
- Kuulemisista ja lausuntokäsittelyssä saatu palaute pyrittiin ottamaan huomioon päästövähennystoimien määrittelyssä ja viimeistelyssä. Tutkimuslaitosten näkemyksiä toimien riittävyydestä pyydettiin erikseen.

Lisätietoja

Magnus Cederlöf
magnus.cederlof@gov.fi
+358 295 250 060

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi